T085 TKL 3 (32) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 61-Trong Mộng Không Chứng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 76 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM SAÙU MÖÔI MOÁT: TRONG MOÄNG KHOÂNG CHÖÙNG

KINH: Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt cho ñeán trong moäng khoâng tham ñòa vò Thanh vaên, Bích-chi Phaät cuõng khoâng tham ba coõi, tuy quaùn caùc phaùp nhö moäng, nhö huyeãn, nhö tieáng vang, nhö soùng naéng, nhö hoùa cuõng khoâng thuû chöùng. Tu-boà-ñeà! Neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ôû trong moäng thaáy Phaät thuyeát phaùp cho soá traêm ngaøn vaïn öùc Tyø-kheo, Tyø-kheo ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Trôøi, Roàng, Quyû, Thaàn, Khaån-na-la v.v...; theo Phaät nghe phaùp lieàn hieåu ñuùng nghóa, thöïc haønh theo phaùp, neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ôû trong moäng thaáy Phaät ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, coù haøo quang lôùn, voït leân giöõa hö khoâng, thuyeát phaùp cho ñaïi Tyø-kheo Taêng; hieän thaàn löïc lôùn, hoùa laøm hoùa nhôn ñi ñeán quoác ñoä Phaät khaùc thi haønh Phaät söï. Neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt ôû trong moäng thaáy binh lính noåi leân phaù laøng xoùm, hoaëc thaáy phaù thaønh aáp hoaëc thaáy hoûa hoaïn, hoaëc thaáy loaøi hoả lang sö töû duõng maõnh saùt haïi, hoaëc thaáy ngöôøi muoán ñeán caáp cho caùi ñaàu hoï, hoaëc thaáy cha meï cheát, anh em, chò em, vaø thaân höõu tri thöùc cheát, thaáy caùc vieäc saàu khoả nhö vaäy, maø khoâng kinh, khoâng sôï, cuõng khoâng öu naõo, töø moäng thöùc ñaäy lieàn suy nghó: “Ba coõi hö doái ñeàu nhö moäng! Khi ta ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng seõ vì chuùng sanh noùi ba coõi nhö moäng.” thì naøy Tu-boà-ñeà! neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Laøm sao bieát Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån aáy khi chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, trong nöôùc khoâng coù ba ñöôøng aùc? Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt ôû trong moäng thaáy caûnh ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû lieàn nghó raèng: “Ta seõ sieâng tinh taán, khi chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khieán trong nöôùc ta khoâng coù ba ñöôøng aùc. Vì sao? Vì moäng aáy vaø caùc phaùp khoâng hai khoâng khaùc”, thì naøy Tu-boà-ñeà! Neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ôû trong moäng thaáy löûa ñòa nguïc ñoát chuùng sanh, lieàn theà raèng: Neáu ta thöïc laø baäc chaúng thoaùi chuyeån, thôøi löûa aáy seõ taét! Löûa aáy lieàn taét; neáu löûa ñòa nguïc lieàn taét thôøi ñoù laø töôùng traïng cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt trong ban ngaøy thaáy löûa noåi leân giöõa thaønh quaùch, lieàn nghó raèng: Ta ôû trong moäng, thaáy haønh, loaïi, töôùng, maïo

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 76 2 chaúng thoaùi chuyeån, nay ta thöïc coù vieäc aáy, töi laäp theä raèng: Löûa aáy seõ taét. Neáu löûa aáy taét thì neân bieát Boà-taùt aáy ñaõ ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, an truù ñòa vò chaúng thoaùi chuyeån. Neáu löûa khoâng taét, thì ñoát moät nhaø, chöøa moät nhaø, ñoát moät laøng, chöøa moät laøng. Naøy Tu-boà- ñeà! Neân bieát nhaø bò ñoát laø vì nhaân duyeân cuûa nghieäp phaù phaùp saâu daøy. Vì theá neân ñoát moät nhaø chöøa moät nhaø, aáy laø caùc chuùng sanh ñôøi nay chòu dö öông cuûa nghieäp phaù phaùp neân bò ñoát. Naøy Tu-boà-ñeà! Do nhaân duyeân aáy, neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Nay seõ laïi vì oâng noùi haønh, loaïi, töôùng, maïo cuûa ñòa vò chaúng thoaùi chuyeån. Naøy Tu-boà-ñeà! Hoaëc nam töû, hoaëc nöõ nhôn bò haøng phi nhôn caàm giöõ, khi aáy haøng Boà-taùt nghó raèng: Neáu ta ñöôïc chö Phaät quaù khöù thoï kyù, taâm ta thanh tònh caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, tu haønh chaùnh ñaïo thanh tònh, xa lìa taâm caàu Thanh vaên, Bích-chi Phaät, xa lìa nieäm caàu Thanh vaên, Bích-chi Phaät, neân seõ thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ta chaéc chaén ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chöù chaúng phaûi khoâng ñöôïc; voâ löôïng chö Phaät hieän taïi trong möôøi phöông quoác ñoä, khoâng coù ñieàu gì khoâng bieát, khoâng thaáy, khoâng hieåu, khoâng chöùng. Chö Phaät bieát thaâm taâm cuûa ta, thaåm ñònh bieát ta chaéc chaén seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do theä nguyeän chí thaønh aáy neân thieän nam thieän nöõ kia bò haøng phi nhôn caàm giöõ, naõo haïi, thì haøng phi nhôn aáy seõ rôøi boû ñi xa. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt theä nguyeän nhö vaäy, haøng phi nhôn khoâng boû ñi, thì neân bieát Boà-taùt aáy chöa ñöôïc chö Phaät quaù khöù thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt aáy theä nguyeän nhö vaäy, neáu haøng phi nhôn boû ñi, thì neân bieát Boà-taùt aáy ñaõ ñöôïc chö Phaät quaù khöù thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Do haønh, loaïi. töôùng maïo nhö vaäy neân bieát ñoù laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån cuûa Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt xa lìa saùu Ba-la-maät vaø söùc phöông tieän, khoâng tu haønh laâu boán nieäm xöù cho ñeán khoâng, voâ töôùng, voâ taùc tam- muoäi, chöa vaøo Boà-taùt vò, bò ma quaáy nhieãu, Boà-taùt theà raèng: Neáu ta thaät ñöôïc chö Phaät thoï kyù thì haøng phi nhôn aáy seõ boû ñi. Khi aáy aùc ma lieàn kheùo leùo baûo keû phi nhôn boû ñi. AÙc ma coù uy löïc hôn haøng phi nhôn neân keû phi nhôn lieàn boû ñi. Khi aáy Boà-taùt nghó raèng vì nguyeän löïc cuûa ta neân keû phi nhôn boû ñi. Vì khoâng bieát ñoù laø do söùc cuûa aùc ma, maø yû thò vaøo chöùng cöù aáy neân khinh ñoäng, cheâ bai caùc Boà-taùt khaùc noùi raèng: “Ta ñaõ ñöôïc chö Phaät thoï kyù, coøn ngöôi chöa ñöôïc”. Duøng lôøi theà troáng khoâng aáy, khoâng coù söùc phöông tieän tu taäp, neân sinh ra taêng thöôïng maïn. Vì vieäc aáy neân xa lìa Nhaát thieát trí, xa lìa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Neân bieát ngöôøi aáy rôi vaøo hai ñòa vò hoaëc Thanh vaên, Bích-chi Phaät, do

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 76 3 nhaân duyeân cuûa lôøi theà aáy neân khôûi leân ma söï. Ngöôøi aáy khoâng thaân caän, nöông töïa thieän tri thöùc, khoâng

hoûi töôùng traïng cuûa chaúng thoaùi chuyeån, neân bò ma troùi buoäc, caøng theâm beàn chaéc. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy khoâng tu haønh laâu saùu Ba-la-maät, khoâng coù söùc phöông tieän. Neân bieát ñoù laø ma söï cuûa Boà-taùt. Naøy Tu-boà-ñeà! Taïi sao Boà-taùt khoâng tu haønh laâu saùu Ba-la-maät cho ñeán chöa vaøo Boà-taùt vò, bò aùc ma quaáy nhieãu? Naøy Tu-boà-ñeà! AÙc ma bieán hoùa thaønh nhieàu thaân ñeán noùi vôùi Boà-taùt raèng: "Ngöôi ôû choã Phaät ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc teân ngöôi, teân cha ngöôi nhö vaäy, teân meï ngöôi nhö vaäy, teân anh em, chò em nhö vaäy, teân cha meï baûy ñôøi cuûa ngöôi nhö vaäy, ngöôi sanh ôû nöôùc aáy, thaønh aáy, xoùm laøng aáy". Neáu thaáy Boà-taùt taùnh haïnh nhu hoøa lieàn noùi tieáp vôùi Boà-taùt raèng: Ngöôi ñôøi tröôùc cuõng nhu hoøa; neáu thaáy Boà-taùt taùnh haïnh baïo ngöôïc lieàn noùi: Ngöôi ñôøi tröôùc cuõng coù taùnh nhö vaäy; neáu thaáy Boà-taùt tu haønh tòch tònh thì lieàn noùi: Ngöôi ñôøi tröôùc cuõng tu haïnh tòch tònh; neáu thaáy Boà-taùt maëc aùo vaù ñi khaát thöïc, sau giôø ngoï khoâng uoáng thöùc aên loûng, moät laàn ngoài aên, moät bình baùt xin aên nôi ngöôøi khaùc, nghæ ôû giöõa goø maû, ôû choã ñaát troáng, döôùi caây, thöôøng ngoài khoâng naèm, nhö traûi toøa ngoài, chæ duøng ba y, hoaëc ít muoán, hoaëc bieát ñuû, hoaëc ôû choã xa laøng xoùm, hoaëc khoâng duøng daàu xoa chaân, hoaëc ít noùi naêng, lieàn noùi vôùi Boà-taùt aáy raèng: Ngöôi ñôøi tröôùc cuõng coù haïnh nhö vaäy. Vì sao? Vì ngöôi nay coù coâng ñöùc khoå haïnh aáy neân bieát ngöôi ñôøi tröôùc cuõng chaéc chaén coù coâng ñöùc aáy. Boà-taùt aáy nghe vieäc vaø teân hoï ñôøi tröôùc cuûa mình, nghe taùn thaùn coâng ñöùc khoå haïnh cuûa mình, lieàn vui möøng sanh taâm kieâu maïn. Khi aáy aùc ma noùi vôùi Boà-taùt raèng: Ngöôi coù coâng ñöùc nhö vaäy, coù töôùng maïo nhö vaäy, thaät ngöôi ñaõ ñöôïc chö Phaät thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! AÙc ma hoaëc laøm Tyø-kheo maëc aùo phaùp, hoaëc laøm thaân cö só, hoaëc laøm thaân cha meï ñi ñeán choã Boà-taùt noùi nhö vaày: Ngöôi ñaõ ñöôïc thoï kyù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì töôùng traïng coâng ñöùc cuûa baäc chaúng thoaùi chuyeån, ngöôi ñaõ coù ñaày ñuû. Naøy Tu-boà-ñeà! Ta ñaõ noùi Boà-taùt aáy vónh vieãn thaät khoâng coù haønh, loaïi, töôùng maïo cuûa baäc chaúng thoaùi chuyeån. Neân bieát Boà-taùt aáy bò ma caàm giöõ. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy vónh vieãn khoâng coù haønh, loaïi, töôùng maïo cuûa baäc chaúng thoaùi chuyeån, chæ vì nghe danh töï neân sinh taâm kieâu maïn, khinh loäng cheâ bai ngöôøi khaùc, Naøy Tu-boà-ñeà! AÁy laø Boà-taùt bò ma caàm giöõ, neân bieát ñoù laø ma söï cuûa Boà-taùt. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khoâng tu haønh laâu saùu Ba-la-maät, khoâng bieát töôùng danh töï, khoâng bieát töôùng saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc. AÙc ma ñi ñeán noùi raèng: Töông lai oâng seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc coù teân goïi nhö vaäy, tuøy theo boån nieäm ngöôøi kia maø noùi leân danh hieäu cuûa noù. Vò Boà-taùt khoâng coù trí, khoâng coù phöông tieän lieàn nghó raèng: Ta ñôøi tröôùc cuõng coù danh hieäu thaønh Phaät, ngöôøi kia noùi ñuùng nhö yù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 76 4 nghó cuûa ta, lôøi ngöôøi kia noùi hôïp vôùi baûn nguyeän cuûa ta, ta chaéc chaén ñaõ ñöôïc Phaät thoï kyù. Naøy Tu-boà-ñeà!

Ta ñaõ noùi Boà-taùt aáy vónh vieãn khoâng coù haønh, loaïi, töôùng maïo cuûa baäc chaúng thoaùi chuyeån, chæ vì chaáp laáy danh töï suoâng maø khinh loäng cheâ bai ngöôøi khaùc, vì theá neân xa lìa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt aáy xa lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng coù söùc phöông tieän, xa lìa thieän tri thöùc, töông ñaéc vôùi aùc tri thöùc, neân rôi vaøo hai ñòa vò Thanh vaên vaø Bích-chi Phaät. Neáu nhieàu laàn qua laïi trong ñöôøng sanh töû, vaäy sau trôû laïi nöông töïa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hoaëc gaëp thieän tri thöùc thöôøng theo doõi, thaân caän, neân ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ngöôøi aáy ôû ngay thaân naøy, neáu khoâng hoái caûi lieàn, thì seõ rôi vaøo hai ñòa vò hoaëc A-la-haùn hoaëc Bích-chi Phaät. Thí nhö Tyø-kheo ñoái vôùi boán troïng giôùi, neáu phaïm moät giôùi töùc chaúng phaûi Sa-moân, chaúng phaûi Thích töû. Ngöôøi aáy hieän thaân khoâng ñöôïc boán quaû Sa-moân. Naøy Tu-boà-ñeà! Taâm cuûa Boà-taùt ñaém vaøo danh töï suoâng cuõng nhö vaäy, vì khinh loäng cheâ bai ngöôøi khaùc, neân bieát toäi aáy naëng hôn toäi phaïm boán troïng giôùi cuûa Tyø-kheo, hôn nöõa coøn quaù hôn toäi nguõ nghòch. Vì ñaém vaøo danh töï maø sanh taâm cao ngaïo, khinh loäng cheâ bai ngöôøi khaùc, neáu sanh taâm nhö vaäy, neân bieát toäi aáy raát naëng, caùc ma söï vi teá veà danh töï nhö vaäy, haøng Boà-taùt neân giaùc tri. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ôû nôi choã xa vaéng, khoâng nhaøn, nuùi ñaàm, ma ñi ñeán choã Boà-taùt, khen ngôïi vieäc ôû xa lìa xoùm laøng aáy raèng: “Thieän nam töû! Vieäc ngöôi laøm ñuùng theo lôøi Phaät khen ngôïi”. Naøy Tu-boà-ñeà! Ta khoâng khen ngôïi xa lìa laø chæ ôû choã troáng khoâng, nhaøn tònh, nuùi ñaàm, khoaùng ñaït xa xoâi. Tu-boà-ñeà thöa: Neáu choã troáng khoâng, nhaøn tònh, nuùi ñaàm, khoaùng ñaït xa xoâi khoâng phaûi laø caùch xa lìa, vaäy laïi coù caùch xa lìa khaùc theá naøo? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu Boà-taùt xa lìa taâm caàu Thanh vaên, Bích-chi Phaät maø ôû choã troáng khoâng, nhaøn tònh, nuùi ñaàm, khoaùng ñaït xa xoâi thì ñoù laø caùch xa lìa ñöôïc Phaät khen ngôïi. Naøy Tu-boà-ñeà! Caùch xa lìa nhö vaäy, Boà-taùt neân phaûi ngaøy ñeâm thöïc haønh caùc xa lìa aáy, ñoù goïi laø Boà-taùt tu haïnh xa lìa. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu aùc ma noùi caùch xa lìa laø ôû choã troáng khoâng nhaøn tònh, nuùi ñaàm, khoaùng ñaït xa xoâi, thì Boà-taùt ñoù taâm vaãn ôû choã huyeân naùo laø vì khoâng xa lìa taâm caàu Thanh vaên, Bích-chi Phaät, khoâng sieâng tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt aáy khoâng theå ñaày ñuû trí Nhaát thieát chuûng. Boà-taùt aáy haønh theo caùch xa lìa cuûa aùc ma noùi, neân taâm khoâng thanh tònh, khinh khi Boà-taùt khaùc ôû gaàn thaønh thò maø taâm thanh tònh, khinh khi khoâng coù söï huyeân naùo cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät, cuõng khoâng coù caùc taâm taïp aùc khaùc, ñöôïc ñaày ñuû thieàn ñònh, giaûi thoaùt, trí tueä, thaàn thoâng. Boà-taùt lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù söùc phöông tieän, thì tuy ôû choã caùch xa caàm thuù, quyû thaàn, la saùt ôû, ngoaøi traêm ngaøn

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 76 5

do tuaàn, traûi qua hoaëc moät naêm, traêm ngaøn vaïn öùc naêm, hoaëc quaù vaïn öùc naêm maø khoâng bieát caùch xa lìa cuûa Boà-taùt, ñoù laø Boà-taùt duøng caùch xa lìa aáy, maø thaâm taâm phaùt nguyeän ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc, khoâng haønh haïnh taïp thì Boà-taùt aáy vaãn tu ôû choã huyeân naùo nöông

töïa, ñaém tröôùc, caùch xa lìa cuûa ngöôøi aáy, Phaät khoâng chaáp thuaän. Naøy Tu-boà-ñeà! Ta noùi caùch xa lìa thaät laø Boà-taùt khoâng ôû trong ñoù cuõng khoâng thaáy töôùng "xa lìa". Vì sao? Vì chæ thöïc haønh haïnh khoâng "xa lìa". Khi aáy ma ñeán ôû giöõa hö khoâng khen ngôïi raèng: "Laønh thay! Laønh thay! Thieän nam töû! Ñoù laø caùch xa lìa chaân chaùnh cuûa Phaät noùi, ngöôi thöïc haønh haïnh xa lìa aáy mau ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc" Boà-taùt aáy nghe nhö vaäy, khôûi nieäm ñaém tröôùc haïnh xa lìa maø khinh deã caùc Tyø-kheo thanh tònh caàu Phaät ñaïo cho laø huyeân naùo, laáy huyeân naùo laøm khoâng huyeân naùo, laáy khoâng huyeân naùo laøm huyeân naùo, neân cung kính laïi khoâng cung kính, khoâng neân cung kính laïi cung kính. Boà-taùt aáy noùi raèng: "Keû phi nhôn nghó ñeán ta maø khen ngôïi ta sôû haønh cuûa ta laø haïnh xa lìa chaân chaùnh, coøn ngöôøi ôû gaàn thaønh thò thì ai ñeán khen ngôïi!" Do nhaân duyeân aáy neân khinh caùc Boà-taùt khaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Neân bieát ñoù laø haïng Boà-taùt Chieân-ñaø-la laøm oâ nhieãm caùc Boà-taùt; ngöôøi aáy töông tôï Boà-taùt maø thaät laø giaëc lôùn giöõa trôøi ngöôøi, cuõng laø keû giaëc trong haøng Sa-moân maëc aùo phaùp. Ngöôøi nhö vaäy, caùc ngöôøi caàu Phaät ñaïo khoâng neân thaân caän, khoâng neân cuùng döôøng cung kính. Vì sao? Naøy Tu-boà-ñeà! Vì neân bieát ngöôøi aáy ñaõ rôi vaøo taêng thöôïng maïn. Theá neân neáu Boà-taùt muoán khoâng boû Nhaát thieát trí, muoán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhaát taâm muoán caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, muoán lôïi ích chuùng sanh, thì khoâng neân thaân caän, cung kính, cuùng döôøng ngöôøi aáy. Vì ngöôøi aáy cho raèng: Phaùp cuûa Boà-taùt laø thöôøng neân sieâng caàu tö lôïi, nhaøm sôï theá gian, taâm thöôøng xa lìa ba coõi. Ñoái vôùi ngöôøi aáy neân khôûi taâm töø, bi, hyû, xaû, ta tu Boà-taùt ñaïo, khoâng neân sinh caùc toäi loãi nhö vaäy, neáu sinh haõy neân dieät gaáp. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt neân kheùo giaùc tænh vieäc aáy, ñoái vôùi vieäc aáy kheùo töï mình ra khoûi. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt thaâm taâm muoán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, haõy neân thaân caän, cung kính, cuùng döôøng thieän tri thöùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Caùc ñöùc Phaät laø thieän tri thöùc Boà-taùt, caùc Boà-taùt cuõng laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt, A-la-haùn cuõng laø thieän tri thöùc cuûa Boà- taùt, saùu Ba-la-maät cuõng laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt, boán nieäm xöù cho ñeán

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 76 6

möôøi taùm phaùp khoâng chung, cuõng laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt. Nhö nhö, thöïc teá, phaùp taùnh cuõng laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt. Naøy Tu-boà-ñeà! Saùu Ba-la-maät laø Theá Toân, saùu Ba-la-maät laø ñaïo, saùu Ba-la-maät laø aùnh saùng lôùn, saùu Ba-la-maät laø ngoïn ñuoác, saùu Ba-la- maät laø cöùu vôùt, saùu Ba-la-maät laø trí, saùu Ba-la-maät laø tueä, saùu Ba-la-maät laø cöùu vôùt, saùu Ba-la-maät laø choã veà, saùu Ba-la-maät laø goø baõi, saùu Ba-la- maät laø ñaïo roát raùo, saùu Ba-la-maät laø cha meï. Boán nieäm xöù cho ñeùn trí Nhaát thieát chuûng cuõng nhö vaäy. Vì sao? Vì saùu Ba-la-maät vaø ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo cuõng laø cha meï cuûa chö Phaät quaù khöù, cuõng laø cha meï cuûa chö Phaät vò lai, hieän

taïi. Vì sao? Vì chö Phaät quaù khöù, vò lai, hieän taïi ñeàu töø trong saùu Ba-la-maät, ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo xuaát sanh. Vì theá neân Boà-taùt muoán caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sanh, neân hoïc saùu Ba-la-maät, ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo vaø boán nhieáp phaùp maø nhieáp thuû chuùng sanh. Nhöõng gì laø boán nhieáp phaùp? Ñoù laø boá thí, aùi ngöõ, lôïi haønh, ñoàng söï. Naøy Tu-boà-ñeà! Vì söï lôïi ich aáy neân ta noùi saùu Ba-la-maät vaø ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo laø Theá Toân cuûa Boà-taùt; laø ñaïo, laø aùnh saùng lôùn, laø ngoïn ñuoác, laø trí, laø tueä, laø cöùu vôùt, laø choã veà, laø goø baõi, laø ñaïo roát raùo, laø cha meï cuûa Boà-taùt. Do leõ aáy neân Boà-taùt muoán khoâng theo lôøi daïy cuûa ngöôøi khaùc, maø an truù muoán döùt heát nghi laàm cho chuùng sanh, muoán nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sanh, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba- la-maät. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi roäng caùc phaùp, ñoù laø choã Boà-taùt neân hoïc. LUAÄN: Hoûi: Trong phaåm “Chaúng thoaùi chuyeån” ñaõ noùi roäng töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån, côù sao nay noùi laïi? Ñaùp: Nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñöôïc noùi ñeàu laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån, nhöng trong phaåm “Chaúng thoaùi chuyeån” noùi nhieàu vieäc aáy; coøn trong caùc phaåm khaùc cuõng coù nhieàu choã noùi töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån nhöng khoâng coù thöù lôùp. Coù ngöôøi noùi: Vì chuùng sanh haäu lai maø noùi töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån vôùi lôøi leõ khaùc. Coù ngöôøi noùi: Coù hai thöù chaúng thoaùi chuyeån: 1. Ñaõ ñöôïc thoï kyù 2. Chöa ñöôïc thoï kyù. Ñöôïc thoï kyù coù hai: 1. Ñöôïc thoï kyù trong hieän tieàn. 2. Khoâng ñöôïc thoï kyù trong hieän tieàn. Khoâng ñöôïc thoï kyù trong hieän tieàn coù hai:

1. Ñaày ñuû nhaân duyeân thoï kyù. 2. Chöa ñaày ñuû nhaân duyeân thoï kyù. Ñaày ñuû nhaân duyeân thoï kyù laø bieát thöïc töôùng caùc phaùp, ñaày ñuû saùu Ba-la-maät; khoâng ñaày ñuû nhaân duyeân thoï kyù laø chæ bieát thöïc töôùng caùc phaùp, ñöôïc moät phaàn Baùt-nhaõ Ba-la-maät, coøn caùc Ba-la-maät khaùc chöa ñaày ñuû. Boà-taùt aáy coù theå ñoái ñaùp nhö Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån, ñaây laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån, ñöôïc noùi ôû cuoái phaåm tröôùc. Theá neân thöù lôùp noùi: Trong moäng khoâng tham hai ñòa Nhò thöøa, neân tuy chöa ñaày ñuû phaùp chaúng thoaùi chuyeån cuõng goïi laø chaúng thoaùi chuyeån, nhö vaäy neân trong phaåm naøy thöù lôùp noùi. Boà-taùt aáy trong ban ngaøy, thöôøng tu taäp “khoâng” neân ban ñeâm ôû trong moäng cuõng khoâng tham ba coõi; ngöôøi aáy thöôøng tu haønh taâm töø bi ñoái vôùi chuùng sanh, öa vui Phaät phaùp, neân khoâng tham Nhò thöøa, hoaëc khi moäng, khi thöùc ñeàu quaùn caùc phaùp nhö moäng, nhö huyeãn. Boà-taùt aáy tuy chöa ñöôïc hieän tieàn thoï kyù, chöa ñaày ñuû caùc phaùp khaùc, cuõng ñöôïc goïi laø töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån. Vì sao? Vì Boà-taùt thoaùi chuyeån ôû hai nôi. 1. Ñaém tröôùc caùi vui cuûa theá gian neân thoaùi chuyeån. 2. Thuû chöùng Nhò thöøa neân thoaùi chuyeån. Coøn Boà-taùt taâm kieân coá, saâu vaøo “khoâng” vaø coù taâm töø bi, neân cho ñeán trong moäng cuõng khoâng tham ba coõi, Nhò thöøa, huoáng gì trong khi thöùc. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt

trong moäng thaáy Phaät thuyeát phaùp ôû giöõa ñaïi chuùng trôøi, ngöôøi, ñoù laø nghóa thöïc töôùng caùc phaùp. Boà-taùt bieát nghóa aáy taâm hôïp vôùi phaùp. Laïi nöõa, Phaùp bí maät cuûa chö Phaät, Boà-taùt trong moäng ñöôïc thaáy, ñoù laø thaáy thaân Phaät voâ löôïng quaù nuùi Tu-di, saéc vaøng Dieâm-phuø-ñeà, töï trang nghieâm vôùi ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, phoùng ra voâ löôïng haøo quang, phaïm aâm thuyeát phaùp; laïi töø loã chaân loâng treân thaân, bieán ra voâ löôïng hoùa Phaät ñi ñeán möôøi phöông duøng söùc phöông tieän, thi haønh Phaät söï, ñoä thoaùt chuùng sinh. Baáy giôø Boà-taùt aáy thaáy söùc thaàn thoâng cuûa Phaät, neân thaâm taâm trong saïch, hoûi Phaät phaùp, bieát ñöôïc thöïc töôùng caùc phaùp, aáy goïi laø chaúng thoaùi chuyeån. Boà-taùt aáy thöôøng taäp haønh roát raùo khoâng, neân caùc phieàn naõo chaáp ta vaø cuûa ta bò beû moûng, cho ñeán ñoái voùi töï thaân khoâng tieác, huoáng gì keû thaân thích khaùc. Vì nhaân duyeân aáy neân neáu trong moäng thaáy hoaëc töï thaân, hoaëc cha meï, hoaëc bò gieát, hoaëc cheát, vaø laøng xoùm bò phaù hoaïi cuõng khoâng öu naõo sôï haõi. Khi thöùc daäy suy nghó: Nhö trong moäng khoâng cheát maø thaáy cheát, khoâng sôï maø thaáy sôï, heát thaûy ba coõi ñeàu nhö vaäy, chöù daâu chæ trong moäng. Khi ta thaønh Phaät seõ vì chuùng sanh noùi caùc phaùp roát raùo khoâng, nhö moäng. Laïi nöõa, coù Boà-taùt khi gieo troàng nhaân duyeân veà coõi nöôùc thanh tònh

nguyeän raèng: “Ta trong baáy nhieâu thôøi gian nguyeän chöùa nhoùm coâng haïnh laøm coõi nöôùc thanh tònh.” Tu taäp taâm aáy, neân trong moäng neáu thaáy chuùng sanh ba ñöôøng aùc, lieàn ñöôïc taâm naøy: Khi ta thaønh Phaät khieán coõi nöôùc ta cho ñeán khoâng coù danh töï ba ñöôøng aùc. Laïi nöõa, Boà-taùt thöôøng tu taâm töø bi, neân trong moäng thaáy löûa ñòa nguïc ñoát chuùng sinh lieàn theà, löûa lieàn taét; khi thöùc daäy giöõ laáy töôùng aáy, neáu thaáy löûa thaät ñoát thaønh quaùch lieàn nghó raèng: Ta trong moäng coù theå laøm taét löûa, thì löûa naøy cuõng seõ taét. Vì côù sao? Vì Phaät noùi caûnh moäng vaø thöùc khoâng khaùc nhau. Do Boà-taùt ôû trong voâ löôïng kieáp tu taäp phöôùc ñöùc, ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp neân quyû thaàn, long vöông giuùp ñôõ laøm taét löûa. Trong ñoù coù thöù löûa khoâng taét maø ñoát chaùy moät nhaø chöøa moät nhaø, ñoù laø vì chuùng sinh toäi naëng, söùc phöôùc ñöùc vaø trí tueä cuûa Boà-taùt khoâng theå döùt toäi naëng aáy vì ñoù laø toäi phaù phaùp. Phaùp ñaây laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Söï lôïi ích cuûa caùc phaùp khaùc khoâng saùnh kòp Baùt-nhaõ Ba-la-maät, theá neân phaù Baùt-nhaõ Ba-la-maät maéc toäi naëng. Do söùc theä nguyeän cuûa Boà-taùt neân löûa khoâng thöù lôùp ñoát chaùy, chæ vì toäi naëng khoâng theå cöùu, chöù khoâng ngaïi gì töôùng traïng chaúng thoaùi chuyeån. Bò keû phi nhôn caàm giöõ cuõng nhö löûa chuù thuaät. Coù Boà-taùt chöa bieát voâ sinh phaùp nhaãn, nghe noùi ñoïc caâu chuù chaúng thoaùi chuyeån, quyû boû ñi, lieàn ñoïc chuù. Boà-taùt aáy töï mình chöa coù söùc, aùc ma ñeán khieán quyû thaàn boû ñi, laïi töï yû thò cho laø do söùc cuûa mình. Vì coù loãi laàm nhö vaäy neân Phaät daïy phaûi giaùc tænh. Laïi nöõa, Boà-taùt chöa vaøo chính vò, aùc ma hieän caùc loaïi hình, theo taâm nieäm cuûa Boà-taùt ñi ñeán noùi raèng: OÂng daõ ñöôïc thoï kyù, oâng coù töôùng aáy, chæ vì maét thòt neân khoâng bieát. Do

nhaân duyeân ñoù, neân Boà-taùt sinh taâm taêng thöôïng maïn, khinh mieät ngöôøi khaùc. Laïi nöõa, Boà-taùt khoâng ngoä ñöôïc thöïc töôùng caùc phaùp, khoâng bieát naêm uaån hoøa hôïp beøn coù ra töôùng danh töï. AÙc ma ñi ñeán thoï kyù cho raèng: “OÂng seõ laøm Phaät, danh töï nhö vaäy.” Boà-taùt aáy suy nghó, ta voán coù yù nghó veà danh töï aáy, nay ma noùi ñoàng vôùi sôû nguyeän cuûa ta, chaéc chaén chö Phaät thoï kyù cho ta nhö theá, neân sanh taâm kieâu maïn, khinh caùc ñaïi Boà-taùt khaùc. Do nhaân duyeân aáy neân xa lìa ñaïo Voâ thöôïng, khi chòu toäi xong, laïi rôi vaøo haøng Nhò thöøa. Neáu ngay thaân naøy bieát saùm hoái, thì sau khi ñeàn toäi xong seõ trôû laïi nöông töïa Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñöôïc laøm Phaät. Vì côù sao? Neáu ñeå qua thaân khaùc môùi saùm hoái thì toäi caøng naëng khoù döùt, khoâng ñöôïc laøm Phaät. Taâm Boà-taùt aáy ñaém tröôùc vaøo danh töï suoâng, maéc toäi naëng, neân Phaät noùi thí duï veà boán troïng caám; phaù troïng caám; phaù troïng caám aáy thì thaân hieän taïi khoâng ñöôïc thaønh boán ñaïo quaû. Vì sao? Vì trong boán troïng caám, toäi ñaïi voïng ngöõ laø töï xöng ta laø A-la-haùn; coøn trong kinh

naøy, ñaém tröôùc theo danh töø thoï kyù maø töï cho mình seõ laøm Phaät, neân toäi naëng hôn phaïm boán troïng caám. Quaù hôn toäi nguõ nghòch laø, nhö trong phaåm Ñòa nguïc ñaõ noùi veà toäi phaù hoaïi Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ma söï vi teá: Teá laø khoâng traùi yù kia, tuøy theo baûn nguyeän cuûa ngöôøi kia giuùp thaønh taâm nieäm hoï; Boà-taùt aáy chöa ñaéc phaùp chaúng thoaùi chuyeån, bò ma doái gaït noùi ñaõ ñöôïc; ñoù laø ma söï vi teá. Haøng Boà-taùt lôïi caên neân giaùc tænh tröø boû xa lìa. Laïi nöõa, Boà-taùt ôû choã xa lìa laøng xoùm, aùc ma ñi ñeán khen ngôïi raèng: “Ngöôi coù theå xa lìa thaân toäc, baïn ñoàng hoïc, moät mình ôû giöõa röøng saâu, haønh Phaät ñaïo, aáy laø ñaïo haïnh cuûa vò chaân Boà-taùt”. Boà-taùt nghe lôøi noùi aáy sanh taâm kieâu maïn, khinh caùc Boà-taùt khaùc ñang ôû giöõa ñaïi chuùng. Vì vieäc aáy neân xa lìa Phaät ñaïo, rôi vaøo Nhò thöøa. Phaät duøng moïi caùch, quôû traùch Boà-taùt aáy laø giaëc laø Chieân-ñaø-la v.v... nhö trong kinh naøy noùi, khoâng neân thaân caän haïng ngöôøi aáy. Phaät noùi xa lìa laø taâm xa lìa Nhò thöøa, ba coõi, aáy laø “chaân xa lìa”. Nhö trong kinh noùi roäng veà caùc ma söï vi teá nhö vaäy, haõy neân giaùc tænh maø xa lìa. Laïi nöõa, Boà-taùt thaâm taâm muoán caàu ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng; thaâm taâm laø nhöùt taâm, laø taâm chuyeân nhöùt, taâm caån troïng, taâm öa Phaät ñaïo, vöôït ra ngoaøi caùi vui theá gian, neân thaân caän thieän tri thöùc. Vì côù sao? Vì coù hai nhaân duyeân ñöôïc voâ thöôïng ñaïo: 1. Trong. 2. Ngoaøi. Trong laø nhôù nghó, tö duy, truø löôïng caùc phaùp moät caùch ñuùng ñaén; ngoaøi laø thieän tri thöùc. Phaät ôû nhieàu nôi noùi veà töôùng maïo thieän tri thöùc, theá neân Tu-boà-ñeà hoûi Phaät: “Theá naøo laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt?” Phaät ñaùp: “Chö Phaät, ñaïi Boà-taùt vaø Thanh vaên laø thieän tri thöùc cuûa Boà-taùt; saùu Ba-la-maät cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng, nhö nhö, phaùp taùnh, thöïc teá cuõng laø thieän tri thöùc.” Vì caùc phaùp aáy coù theå laøm thaønh töïu söï vieäc Boà-taùt neân noùi saùu Ba-la- maät v.v... laø thieän tri thöùc. Ba haïng Thaùnh nhôn laáy saùu Ba-la-maät aáy, khieán Boà-taùt phuïng haønh, ñöôïc laøm Phaät. Theá neân phaùp vaø ngöôøi, chung goïi laø thieän tri thöùc. Hoûi: Phaät vaø Boà-taùt, saùu

Ba-la-maät coù theå laøm thaønh Boà-taùt neân laø thieän tri thöùc, coøn Tieåu thöøa ñaïo thì khaùc, laøm sao cuøng laøm thieän tri thöùc ñöôïc? Ñaùp: Coù ngöôøi Tieåu thöøa ñôøi tröôùc caàu Phaät ñaïo neân coù lôïi caên, tuy laø Tieåu thöøa maø coù taâm thöông xoùt, xem xeùt hoï coù theå thaønh Ñaïi thöøa neân vì hoï noùi phaùp Ñaïi thöøa, bieát baùo aân Phaät, khieán cho gioáng Phaät khoâng döùt. Nhö Xaù-lôïi-phaát trong saùu möôi kieáp caàu Phaät ñaïo, tuy thoaùi chuyeån laø A-la-haùn, nhöng cuõng coù trí tueä lôïi caên coù theå vì haøng Boà-taùt

noùi phaùp Ñaïi thöøa. Tu-boà-ñeà thöôøng tu haïnh voâ taùnh tam-muoäi, thöôøng coù taâm töø bi ñoái vôùi chuùng sanh neân cuõng coù theå giaùo hoùa haøng Boà-taùt veà phaùp Ñaïi thöøa. Nhö Ma-ha Ca-dieáp duøng söùc thaàn thoâng duy trì thaân naøy cho ñeán ngaøy Phaät Di-laëc ra ñôøi, ôû nuùi Cöûu-tuùc ñi ra, laøm nhaân duyeân ñaéc ñaïo cho ñaïi chuùng. Nhöõng vieäc nhö vaäy raát nhieàu. Hoûi: Saùu Ba-la-maät thu nhieáp heát caùc phaùp, sao nay coøn noùi rieâng ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo cho ñeán "nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá"? Ñaùp: Saùu Ba-la-maät laø noùi löôïc, boán nieäm xöù v.v... laø noùi roäng, giaûi thích saùu Ba-la-maät. Saùu Ba-la-maät laø sô ñaïo cuûa Boà-taùt, hôi xa, coøn ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo laø nhaân duyeân gaàn. Trong saùu Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät raát lôùn; thí nhö tuy coù nhieàu sao saùng, maø maët trôøi, maët traêng saùng hôn. Trong hai Ba-la-maät aáy, boán nieäm xöù vaø möôøi trí löïc cuûa Phaät raát thuø dieäu, coù theå laøm lôïi ích lôùn, hieän ñôøi laøm cho ngöôøi ta ñaéc ñaïo, coøn trì giôùi, boá thí v.v... khoâng saùnh baèng. Noùi rieâng veà phaùp voâ vi, nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá, vì laø chaân thaät khoâng hö doái, neân coù theå thaønh Boà-taùt söï. Tu boán nieäm xöù, ngoä ñöôïc nhö nhö, phaùp taùnh khieán Boà-taùt ra khoûi hö doái neân goïi laø thieän tri thöùc. Laïi nöõa, saùu Ba-la-maät nhö Phaät khoâng khaùc, hieän taïi Phaät duøng phaùp aáy ñoä ngöôøi, neân goïi laø Theá Toân. Lôøi Theá Toân noùi khoâng theå hoaïi, lôøi cuûa saùu Ba-la-maät noùi cuõng khoâng theå hoaïi, theá neân noùi saùu Ba-la- maät laø Theá Toân. Ñoù laø ñaïo, tu theo ñaïo aáy ñi thaúng vaøo voâ löôïng Phaät phaùp. Nhöõng lôøi noùi trong saùu Ba-la-maät, ngöôøi bieát truø löôïng tö duy phaân bieät thöôøng tu haønh thì ñöôïc trí tueä lôùn, phaù caùc voâ minh theá gian, theá neân noùi saùu Ba-la-maät laø aùnh saùng lôùn, laø ñuoác lôùn, laø trí, laø tueä, laø cöùu vôùt, laø choã veà, laø goø baõi, laø ñaïo roát raùo nhö treân noùi. Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø meï, naêm Ba-la-maät kia laø cha hôïp laïi noùi saùu Ba-la-maät laø cha meï, nhö saùu Ba-la-maät noùi veà boán nieäm xöù cuõng nhö vaäy. Trong kinh naøy noùi nhaân duyeân saùu Ba-la-maät cuõng laø cha meï cuûa chö Phaät möôøi phöông ba ñôøi. Saùu Ba-la-maät laø phaùp töï lôïi. ngöôøi tu haønh muoán laáy saùu Ba-la-maät giaùo hoùa chuùng sanh, nghieâm tònh coõi Phaät, neân laáy boán nhieáp phaùp nhieáp thuû chuùng sinh. Töï lôïi, lôïi tha nhö vaäy neân Phaät noùi saùu Ba-la-maät, ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo laø Theá Toân, laø ñaïo. Theá neân Boà-taùt neáu muoán khoâng tuøy theo giaùo lyù khaùc maø muoán khoâng tuøy theo giaùo lyù khaùc thì töï bieát thöïc töôùng caùc phaùp, cho ñeán gaëp ma bieán laøm thaân Phaät ñi ñeán noùi khaùc vôùi phaùp thöïc töôùng

cuõng khoâng tin, khoâng theo. Töi ñöôïc Boà-taùt ñaïo, daàn daàn ñaày ñuû Phaät phaùp, nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, ñöôïc Phaät ñaïo neân coù theå döùt nghi laàm cho chuùng sinh; neáu muoán ñöôïc ñaïo aáy neân hoïc Baùt-

nhaõ. Trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi ñuû caùc vieäc theá gian, xuaát theá gian, hoaëc lôùn hoaëc nhoû.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.